0713779527

DARASA LA SABA (7)
KISWAHILI

Muda: Saa 1 Dakika 40 Min

Soma vifungu vifuatavyo. Vina nafasi 1 hadi 15. Kila nafasi umepewa majibu manne. Jaza kila pengo kwa jawabu lifaalo.

Mwili wa _____**1**____ una viungo mbalimbali _____**2**___hufanya _____**3**____ kwa kushirikiana. Kila kiungo huchangia katika __**4**___ jambo fulani, chambilecho wahenga__**5**__ ndipo__**6**__ uwakapo. Hivi __**7**___binadamu hupaswa kufanya kazi __**8**___ ushirikiano na ___**9**___ .

Kilimo au___**10**___ ni sayansi ya kukuza___**11**_____ na _____**12**____mifugo _____**13**____. Ukulima wa ufugaji _____**14**____ umepewa ___**15**____siku za hivi karibuni.

1.	**A.**	insani	**B.**	hayawani	**C.**	watu	**D.** waja
2.	**A.**	hufaza	**B.**	hufanya	**C.**	ambavyo	**D.** ambacho
3.	**A.**	kasi	**B.**	gange	**C.**	genge	**D.** kiazi
4.	**A.**	kuteketeza	**B.**	kuteka	**C.**	kutekeleza	**D.** kuteka
5.	**A.**	kinga na kinga	**B.**	papo kwa papo	**C.**	kuko na hupo	**D.** hapa na hapa
6.	**A.**	ndoto	**B.**	joto	**C.**	mioto	**D.** moto
7.	**A.**	ndipo	**B.**	ndivyo	**C.**	ndimo	**D.** ndiko
8.	**A.**	kwa	**B.**	na	**C.**	katika	**D.** kwenye
9.	**A.**	utengano	**B.**	utegemeano	**C.**	utangamano	**D.** utengo
10.	**A.**	sanaa	**B.**	zinaa	**C.**	zanaa	**D.** zaraa
11.	**A.**	mimea	**B.**	mumea	**C.**	mimeya	**D.** wanyama
12.	**A.**	kueka	**B.**	kufuga	**C.**	kufunga	**D.** kufuka
13.	**A.**	balibali	**B.**	vingi	**C.**	michache	**D.** mbalimbali
14.	**A.**	nsi	**B.**	nswi	**C.**	duara	**D.** nzige
15.	**A.**	kipaumbele	**B.**	kipaombele	**C.**	mbele	**D.** Mbee

<u>Kutoka nambari 16 hadi 30 jibu kulingana na maagizo</u>

16. Tambua salamu ya wakati wote
- A. chewa.
- B. shikamoo.
- C. cheichei.
- D. alamsiki.

17. Sehemu kwenye barabara inapopinda huitwa
- A. kona.
- B. upinde.
- C. gurufe.
- D. guruba.

18. Ufupisho wa mwana wetu ni
- A. mwanawe.
- B. mwanatu.
- C. mwanetu.
- D. mwanao.

19. ***Tambua neno lililopigwa mstari***,
Darasa **<u>lile lile</u>** ni safi
- A. kiashiria sisitizi
- B. kimilikishi
- C. kielezi
- D. kiwakilishi

0713779527

20. Jaza pengo kwa kiunganishi bora
Ameshindwa kununua baiskeli _____gari
A. kefu B. bali
C. ilhali D. ingawa

21. Kofia nyekundu inayovaliwa na wanaume waislamu huitwa
A. tarbushi.
B. bulibuli.
C. taji.
D. kidotia.

22. Tambua **po** ya wakati
A. alipolala si pema.
B. wamwonapo hucheka.
C. Akimbiliapo si salama.
D. Achezeapo ni pabaya.

23. Ni sentensi gani yenye **ki** ya ngeli
A. kitanda chake ni kizuri.
B. kitabu ki kabatini.
C. kijibanda kimeaguka.
D. kipendacho moyo ni dawa.

24. Kinyume cha ami ni
A. halati. B. bibi.
C. shangazi. D. wifi.

25. Majira ya mvua ndogo hitwa vuli au
A. mchoo. B. rasharasha.
C. masika. D. kipupwe.

26. Kwa kawaida kengele shuleni
A. hupigiliwa. B. hulia.
C. hukirizwa. D. hukoroma.

27. Kauli ya kutendeka yakitenzi iba ni
A. ibiwa. B. ibisha.
C. ibiana. D. ibika.

28. Kati ya viungo hivi ni kipi si cha upishi?
A. Iliki. B. Jira.
C. Mdalasini. D. Biriani.

29. Mtu anayetoa hotuba huitwa_____ naye anayenadi bidhaa mnadani hitwa _____
A. hatibu/dalali.
B. katibu/dalali.
C. mchuuzi/mhutubia.
D. katibu/mhutubia.

30. Chagua orodha yenye vielezi pekee
A. soma, lala, omba
B. zuri, baya, choyo
C. ila, ihali, ama
D. ovyo, ghafla, kwa pupa

Soma habari kasha ujibu maswali 31-40

Ile ndoto aliyekuwa akiiota miaka mingi Lucy. Sasa imepevuka na ***kujikopoa nje ya akili*** **yake.** Hapo alipo, aliiona imemsimamia mbele kwa dhahiri. Ilisimama kwa ukweli usiotatanisha. Kabla ya leo, aliota akining'inia hewani kwenye anga la uingereza. Nchi anayoijua kwa picha zinazotembea kwa rangi tofauti ili kumwonjesha yeye utamu wa London. London na barabara zake pana zinazojaa magari na ***watu pomoni.*** Wanaokwenda na kurudi kike na kiume, vijana na wazee-wote waliovaa kifahari na kitajiri. Maduka mengi yaliyopachanapachana ambayo hujaa bidhaa za kila aina. Mikahawa ya vyakula na mahoteli na majumba marefu marefu wanamoishi watu wake na viwanja vya nafasi yenye kuitwa squares na mabustani makubwa yanayowanda kaskazini hadi kusini; nafasi za kazi, utajiri, raha, anasa, muziki na hasa madisko sinema…….haishi Uingereza kuipaka rangi zinazometameta.

Mambo si hayo! Usije kabisa ukamwambia Lucy kuwa hiyo yake ni ndoto tu. Atagombana na wewe na kukwambia wazi kwamba wewe umegeuka sungura aliyekosa zabibu. Yeye si kwamba ameoteshwa lakini anajua kwamba kiwiliwili chake kila siku huruka angani kuenda kutua na kuikagua Uingereza-has London. Nani basi atamwambia vingine nay eye ameiona kwa macho yake ingawa ndotoni? Yeye anaamanisha siku moja itakuwa siku, maana hizi zote ni mafigu tu, haziishi kuporomoka!

Basi siku zote hizo kiu ya kuenda kuishi London ilikuja kumkaa ikamchagiza kama vile kiu ya mtu alikuwa akisafiri jangwana kwa miaka bila ya kuyagundua maji. Lini atayaona maji? Alijiuliza, lini

ataiona London? Lini atafika London? Alijua kwamba jibu la suala hili ni gumu. Lakini hakukata tamaa aliamini kwa jinsi yeye mwenyewe alivyo, katika kitu lazima akipate. Alikuwa na hakika kwamba miujiza itazuka tu kwa njia yoyote ingawa hajui ipi.

Maswali

31. Lucy aliota ndoto ya kwenda wapi haswa?
A. uzunguni. B. uingereza.
C. ughaibuni. D. uropa.

32. Maneno haya kujikopoa nje ya akili yake yana maana,
A. Ndoto haikutimia.
B. ilikuwa ni jinamizi.
C. kukosa kufikirika.
D. ndoto ilidhirika vyema.

33. Mwandishi aliota ndoto hii lini?
A. leo. B. jana.
C. juzi. D. mtondogoo.

34. Kulingana na aya ya pili barabara za london
A. zina waja wachache.
B. si baraste.
C. zina watu sisisi.
D. magari ni machache.

35. London kunapatikana haya yote isipokuwa
A. kazi. B. anasa.
C. utajiri. D. Fujo na vurugu.

36. Mwandishi amefika London kwa kupitia njia
A. kusafiri kwa ndege. B. baraste.
C. maoni. D. ndotoni.

37. Kulingana na kisa hiki kiu ya Lucy ya kwenda London inalinganishwa na,
A. Tamaa ya fisi .
B. Mkamia maji.
C. Msafiri jangwani kwa mwaka bila kuwahi maji..
D. Msafiri aliyepata maji jangwani.

38. Mwanadishi anajiuliza maswali mangapi kuhusu kiu yake kwenda london?
A. mengi.
B. mawili.
C. machache.
D. kadha wa kadha.

39. Tamati ya habari hii ni kwamba Lucy,
A. alipoteza matumaini.
B. alitamani lakini alikufa moyo.
C. alitupilia mbali ndoto yake.
D. ana matumaini na imani kuwa atatia guu lake kule.

40. Habari hii inatupatia funzo kuwa,
A. tusiote ndoto za mchana.
B. tuwe na ndoto zenye maono.
C. ndoto na maono ni muhimu.
D. Ndoto huhitaji uvumilivu na subira ili kufaulu.

Soma habari hii na kisha ujibu maswali 41-50

Miti hutumika kutupatia moto ingawa kunazo njia nyingine tumbi nzima za kujipatia moto. Utaona kwamba kuni kutoka mitini hutumika kwa wingi. Hususan walalahoi kama mimi hutumia kuni na makaa kwa mahitaji ya moto. Tunatumia moto kwa njia tele kama vile kupikia, kupasha maji moto kuota nikitaja tu chache.

Mazingira yetu huboreshwa na miti. Ni jambo bayana kuwa, miti hutoa hewa tunayoitumia kupumulia na wakati huo ‘hufyonza’hewa chafu. Jambo hili huchangia si haba katika uhifadhi wa hewa safi. Aidha miti inasaidia katika upataji wa mvua ya kutosha. Wanayansi huamba kuwa jua lichomapo baadhi ya maji hupaa kutoka mitini katika hali ya mvuke. Baadaye mvuke huo huganda na kudondoka ukiwa ni mvua. Ni nani asiyejua faida ya mvua?

Miti huzuia mmomonyoko wa udongo. Utaona ya kwamba, miti hupunguza kasi ya matone ya mvua na ya upepo. Kutokana na upunguzaji huo wa kasi, basi maji au upepo haviwezi kuunyonyoa udongo wetu. Yafaa ikumbukwe kwamba taifa letu hutegemea kilimo na iwapo udongo utaharibiwa basi hatutakuwa na tumaini

0713779527

lakupata chakula. Tutakuwa tukitegemea misaada au mikopo na kama walivyonena wahenga, nguo ya kuazima haifichi mwili.

Miti pia huchangia kuboresha udongo wetu. Majani ya miti yanapopukutika huoza na kongeza rotuba udongoni. Jambo hili huchangia kupata mavuno mema.

Si hayo tu, miti ni maskani ya wanyama chungu nzima. Wanyama hao huvutia watalii wanaotuletea pesa za kigeni. Kutokana na pesa hizo tunapiga hatua mbele kimaendeleo na hata kupiga teke ufukara.pesa hizo hutumiwa kutengenezea barabara, miundo msingi na huduma nyingine za umuhimu.

Wahenga waliamba, aisifuye mvua imemnyea. Ninasifu miti kwa kuwa nimeona faida zake. Hata hivyo waahenga wale walisema kwamba hakuna kizuri kisicho na ila. Miti ina mabaya lakini machache.

Miti mingine huwa na sumu na tunapokula majani na matunda basi tunaathirika. Aidha, miti ni makao ya wanyama ambao wengine hutishia aushi ya binadamu.

Aghalabu mnamo misimu ya masika miti huanguka na kusababisha hasara. Kwa mfano, miti huangukia watu, nyumba, nyaya za stima na simu na hata magari. Fauka ya hayo, mara kwa mara mizizi ya miti huharibu nyumba zetu. Hususan miti inapomea karibu na nyumba inaweza kuathiri udhabiti wa nyumba.

Licha ya hasara za miti, ni bayana kuwa, faida zake hazina kifani. Ni wajibu wetu tuongeze na tuihifadhi miti yetu. Kamwe tusiongozwe na tamaa na kuwa vipofu wa kuharibu miti. Iwapo tunafanya hayo, tutakuwa tumejipatia makaa na tusitarajie pole kwani mwiba wa kujidunga hauambiwi pole.

41. Mwandishi anawataja nani kuwa ndio wanaotumia kuni na makaa zaidi
- A. walalaheri.
- B. walalahoi.
- C. matajiri.
- D. kila binadamu.

42. Katika aya ya kwanza tumetajiwa njia ngapi ambazo moto hutumika
- A. tano.
- B. chache tu.
- C. tatu.
- D. nne.

43. Mazingira yetu huboreshwa na miti,
- A. inapofyonza kwa hewa chafu.
- B. inapotoa hewa chafu.
- C. tunapoikata miti iliyosongamana.
- D. inapofyonza hewa safi.

44. Wanasayansi wanatudokezea kuwa____
- A. miti hutumia maji mengi.
- B. maji huenda hewani kama mvuke kutoka kwenye miti
- C. mvua hunyesha kusiko miti.
- D. mvuke huganda kwenye miti.

45. Mwandishi anaelezea nini anaposema **<u>nguo ya kuazima isiyositiri uchi</u>**
- A. misaada na mikopo.
- B. mikopo kutoka kwa watali.
- C. misaada kutoka nchi za nje.
- D. Pesa za kigeni.

46. Madhara yanayoweza kusababishwa na miti ni haya isipokuwa
- A. miti yenye sumu.
- B. makazi ya wanyama hatari.
- C. utalii na pesa za kigeni.
- D. kuanguka kwa miti na kuleta hasara.

47. Watalii hutuletea faida gani nchini
- A. pesa za mikopo.
- B. pesa za kigeni.
- C. usaidizi wa kimaendeleo
- D. bidhaa za kigeni.

48. Faida zake hazina kifani, maneno haya yana maana ya,
- A. faida zisizo na mfanowe.
- B. faida anuwai.
- C. faida kichele.
- D. faida kiasi cha haja.

49. Kati ya mambo haya ipi si sehemu ya mazingira.muhimu?
- A. hewa.
- B. maji.
- C. miti.
- D. gesi zenye sumu.

50. Habari hii ni kuhusu
- A. mazingira yetu.
- B. umuhimu wa mazingira.
- C. kutunza miti yetu.
- D. miti na umuhimu wake.